

การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนในภาพยนตร์ สารคดีเรื่อง “The Territory”

The narrative and signification of Amazon Rainforest Invasion in the Documentary
“The Territory”

พัฒนดล แสงคุ้มวงศ์. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

กฤษณีกกร เจริญกุลศ. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

Patanadol Saengkuvong. College of communication Arts, Rangsit University.

Kritsaneekron Jaroenkuson. College of communication Arts, Rangsit University.

Email : art.cf.rfd@gmail.com, Kritsaneekron.j@rsu.ac.th

Received: 13 June 2023 ; Revised: 14 June 2023 ; Accepted: 6 July 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเล่าเรื่อง และ 2) การสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์หัตถ์ภาพยนตร์ด้วยการใช้ตารางบันทึกการรายการ เป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกข้อมูลเพื่อการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า การเล่าเรื่องของภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory ประกอบด้วย 1) โครงเรื่องแบ่งตามลำดับเหตุการณ์แบบองค์แรก องค์สองและองค์สาม 2) แก่นความคิด ได้แก่ แก่นเรื่องอุดมการณ์อำนาจ หลักศีลธรรมในสังคมและการดำรงอยู่ร่วมกัน 3) ตัวละคร ได้แก่ การแบ่งตัวละครตามบทบาทคุณสมบัติ โครงเรื่อง การออกแบบตัวละครและการเชื่อมโยงบทบาทระหว่างตัวละคร 4) ความขัดแย้ง ได้แก่ ความขัดแย้งมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับสังคม และความขัดแย้งภายในตัวละคร 5) จุดยืนในการเล่าเรื่อง ได้แก่ มุมมองของบุคคลที่หนึ่ง มุมมองที่เป็นกลางและมุมมองแบบรู้รอบด้าน 6) ฉาก ได้แก่ ฉากที่นำเสนอสถานที่และช่วงเวลา และ 7) สัญลักษณ์พิเศษ พบ 2 ลักษณะคือ (1) สัญลักษณ์พิเศษเชิงรูปธรรมผ่านองค์ประกอบภาพ แบ่งเป็น (ก) สัญลักษณ์ของฝ่ายผู้บุกรุก ได้แก่ รถไถ เลื่อยโซยนต์ ถังน้ำมัน มอเตอร์ไซค์วิบาก ควั่น ตอตะโก และแบบแปลนที่ดิน และ (ข) สัญลักษณ์ฝ่ายผู้พิทักษ์ ได้แก่ ไม้พาย ธนู หมวกขนนก อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ถ่ายภาพ และ (2) สัญลักษณ์พิเศษเชิงนามธรรมผ่านสัญลักษณ์ ได้แก่ มดงาน ผึ้งตัว ฝู่วัว ใยแมงมุม นกแก้วมาคอว์ กบแก้ว และเสื้อผ้าสีเขียวเหลืองฟ้า

การสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory ผลการวิจัยพบการสื่อความหมาย 3 ลักษณะ ประกอบไปด้วย 1) การสื่อความหมายด้วยภาพ ด้วยระยะภาพ การเคลื่อนกล้องและการตัดต่อภาพ 2) การสื่อความหมายด้วยเสียงที่มาจากธรรมชาติ สิ่งประดิษฐ์และการใช้เสียงบรรยาย และ 3) การสื่อความหมายด้วยสัญลักษณ์ 3 คู่ตรงข้าม ประกอบไปด้วย การเปิดเบี่ยนและการอิงอาศัย, นโยบายและปริมปราคติ, อาวุธและเทคโนโลยี

คำสำคัญ : การเล่าเรื่อง, การสื่อความหมาย, ภาพยนตร์สารคดี, การบุกรุกป่า

Abstract

The objective of this study was to investigate 1) the narrative and 2) signification of the Amazon Rainforest invasion depicted in the documentary entitled "The Territory." This study utilized the qualitative research approach, and the table was employed as a tool to record the data for the analysis.

The results of the study revealed that the narrative employed in the documentary "The Territory" included 1) plot which was arranged in a consecutive manner, 2) themes which included the theme of ideology, power, morality, and symbiosis, 3) characterization which was divided based upon their distinct roles, personalities, plot and design, 4) conflicts which included the interpersonal conflicts, conflicts between individuals and nature, conflicts between individuals and society, as well as internal conflicts, 5) point of view which was the First-person perspective, the Objective and the Omniscient, 6) settings which included both places and different periods of time, and 7) special symbol which could be categorized into two types, namely (1) concrete symbols which could be further divided into (a) symbols of the invaders including tractors, saws, electric saws, gasoline barrels, motorcycles, fumes, char, and blueprints, and (b) symbols of the forest protectors including paddles, bows, feather hats, computers, photo shooting devices, and (2) abstract symbols which includes worker ants, herds of cows, spiderwebs, Macaws, glass frogs, and green-yellow-blue clothes.

Concerning the signification of Amazon rainforest invasion in the documentary "The Territory," it was found that the interpretation was done in three aspects including 1) visual communication, distant shots, camera movements, and film editing, 2) the interpretation through sounds which included natural sounds, sounds emanating from human's devices, as well as narration, and 3) interpretation through three pairs of opposite symbols which included Parasitism and Commensalisms, policies and myths and weapons and technology.

Keywords : narrative signification, documentary, Forest Invasion.

บทนำ

ภาพยนตร์สารคดีเป็นภาพยนตร์ที่นิยมนำมาเล่าเรื่องโดยการบันทึกเหตุการณ์จริงหรือแสดงให้เห็นสภาพทางสังคมอย่างตรงไปตรงมาและมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์บริบททางสังคมหรือเศรษฐกิจ ชีวประวัติหรือความเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบเชิงโครงสร้างที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือการดัดแปลงหรือจัดสร้างตกแต่งขึ้นมาใหม่แต่ยังคงประเด็นและเนื้อหาสำคัญที่มุ่งนำเสนอข้อเท็จจริงมากกว่าการนำเสนอความบันเทิง อีกทั้งยังเป็นเรื่องราวที่ผูกพันกับเหตุการณ์และบุคคลจริงเป็นหลัก ดังนั้นภาพยนตร์สารคดีจึงเป็นภาพยนตร์ที่ตั้งใจนำเสนอข้อเท็จจริงและบันทึกเหตุการณ์จริงหรือแสดงให้เห็นสภาพทางสังคมที่แท้จริงในแง่มุมที่สร้างสรรค์และบรรยายความเป็นจริงบางอย่างไว้เป็นประวัติการณ์แห่งการเรียนรู้ รวมไปถึงการสะท้อนความเป็นจริงในสถานการณ์จริงทางสังคมที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาวิกฤติการณ์ การเกิดเหตุการณ์หรือการกระทำของบุคคลที่ภาพยนตร์ต้องการสร้างบรรยากาศและอารมณ์และความรู้สึกร่วมให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

โดยเฉพาะในสังคมยุคปัจจุบัน โลกในยุคระเบียบใหม่ที่ทั่วทุกมุมโลกขับเคลื่อนไปพร้อมกับวิวัฒนาการทางการสื่อสารที่สะดวกสบายและรวดเร็ว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการเชื่อมต่อเพื่อการเผยแพร่ค่านิยม อธิปไตยทางความคิด การเคลื่อนไหวทางสังคม การต่อสู้ทางโครงสร้างเศรษฐกิจและวัฒนธรรม รวมไปถึงความเป็นเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ ศาสนา ความเชื่อ สัตว์และอื่นๆ อีกมากมาย การต่อสู้ของความแตกต่างหลากหลายนี้จึงสามารถดำเนินการและเคลื่อนไหวผ่านสื่อสารมวลชนได้อย่างง่ายดาย ซึ่งมีใช้เพียงแค่สื่อมวลชนภายในประเทศเท่านั้นแต่เป็นสื่อมวลชนในสังคมโลกให้ได้รับรู้ในเวลาพร้อมๆ กัน ดังนั้นสื่อสารมวลชนจึงกลายเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน เป็นกระบอกเสียงในการเคลื่อนไหวและเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการต่อสู้แบบวิถีใหม่ไม่เว้นแม้กระทั่งสื่อสารมวลชนประเภทสื่อภาพยนตร์เองก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อภาพยนตร์สารคดีเรื่อง “The Territory”

ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง “The Territory” เป็นภาพยนตร์ที่ผลิตโดย National Geographic ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่ถ่ายทอดเนื้อหาและเล่าเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ของชนเผ่าพื้นเมือง “อูรูเววเวาเวา” ในผืนป่าแอมะซอนในประเทศบราซิลที่เป็นชนเผ่าเพียงไม่กี่แห่งที่ดำรงวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมและกำลังต่อสู้เพื่อปกป้องและพิทักษ์ผืนป่าของบรรพชนจากการรุกรานโดยประชาชนชาวบราซิลที่ยากจนและขาดแคลนที่ดินทำกิน ต้องดิ้นรนแสวงหาทางรอดชีวิตด้วยการบุกรุกพื้นที่ป่าและแผ้วถางเพื่อสิทธิในการครอบครองเป็นพื้นที่ทำกิน โดยมีแรงสนับสนุนจากรัฐบาลภายใต้การนำของประธานาธิบดีฌาอีร์ โบลโซนาโรที่ประกาศผ่านนโยบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการสนับสนุนและอนุญาตให้มีการทำเหมืองและเกษตรกรรมในพื้นที่คุ้มครองของแอมะซอนและลดทอนอำนาจการบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมให้อ่อนแอลง รวมถึงการตัดงบประมาณสิ่งแวดล้อมและไม่ให้การสนับสนุนกลุ่มเอ็นจีโอที่คอยสนับสนุนชนพื้นเมืองอีกด้วย อีกทั้งภาพยนตร์เรื่องนี้มีการสื่อความหมายเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอซึ่งผูกหรือสัมพันธ์กับชื่อเรื่องคือ Territory ที่มีความหมายว่าอาณาเขต ขอบเขตหรือแบ่งบริเวณ ดังนั้นภาพยนตร์เรื่องนี้จึงมีแก่นความคิดหลักคือ “การแบ่งเขต” หมายถึงการแบ่งเขตหรือการแบ่งแยกของคู่ความสัมพันธ์ของสองสิ่งที่เป็นคู่ขนาน คู่ความสัมพันธ์หรือคู่ขัดแย้งกันระหว่างผู้บุกรุกและผู้พิทักษ์ผืนป่าแอมะซอนที่เกิดขึ้นจริงกับประเทศบราซิลในช่วงปี ค.ศ. 2022 เป็นต้นมา

ต่อประเด็นดังกล่าว จากนโยบายของประธานาธิบดีฌาอีร์ทำให้มีรายงานจาก Science Panel for the Amazon (SPA) ที่รวบรวมงานวิจัยจากนักวิทยาศาสตร์กว่า 200 คนทั่วโลกระบุว่าในปัจจุบันป่าแอมะซอนกำลังสูญเสียพืชและสัตว์มากกว่า 10,000 สายพันธุ์ และอาจนำไปสู่สถานะสูญพันธุ์ในอนาคตอันใกล้ ซึ่งการทำลายล้างอย่างต่อเนื่องที่เกิดจากการแทรกแซงของมนุษย์ทำให้พืชเฉพาะถิ่นมากกว่า 8,000 ชนิดและสัตว์ 2,300 ชนิด ซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่จะสูญพันธุ์และมีความเป็นไปได้ว่า 35 เปอร์เซ็นต์ของสิ่งมีชีวิตในผืนป่าแห่งนี้อาจสูญพันธุ์ไป ทั้งนี้เป็นเพราะป่าแอมะซอนนับเป็นป่าฝนที่ได้รับการขนานนามว่าเป็น “ปอดของโลก” ที่สามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ให้กับโลกได้ถึง 1,500 – 2,000 ล้านตันต่อปี และยังช่วยผลิตออกซิเจนกลับสู่โลกกว่า 20% ของโลก ซึ่งหากนโยบายของประธานาธิบดีฌาอีร์ยังคงเดินหน้าต่อไปจะส่งผลทำให้บราซิลสูญเสียป่าไม้ไปถึง 2.4 ล้านเฮกตาร์ภายในระยะเวลาเพียง 10 เดือน และสุดท้ายป่าแอมะซอนก็จะถึงคราวอวสานและกระทบระบบนิเวศโลกอย่างรุนแรงภายในเวลาไม่ถึงทศวรรษข้างหน้า หากยังไม่สามารถหยุดการบุกรุกทำลายป่าและเร่งฟื้นฟูให้กลับมาโดยเร็วที่สุด (Camilo Rocha, et al, 2021)

อนึ่ง จากสภาพปัญหาเรื่องการบุกรุกป่าแอมะซอนที่เกิดขึ้นนี้ จึงเป็นสาเหตุให้ผู้สร้างภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ต้องการนำเสนอเนื้อหาที่ชี้ให้เห็น “ผล” ที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ดังกล่าวและทิ้งสารไว้ให้ผู้ชมได้คิดไตร่ตรอง เกิดกระบวนการตระหนักรู้และตื่นตัวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ช่วยกันประเมินความเสี่ยงและร่วมกันถอดบทเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับแผนรับมือเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะภาพยนตร์เปรียบเสมือนกระจกสะท้อนความเป็นไปในสังคมเป็นปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม ดังเช่นที่ (ภัสสร สังข์ศร, 2559)

อธิบายว่า ภาพยนตร์สารคดีเป็นการแฝงตรรกะหนึ่งในการรวบรวมหลักฐานขึ้นมาประกอบสร้างเป็นเรื่องราว เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ชมเชื่อในมุมมองที่ผู้สร้างสรรคพยายามจะนำเสนอความสัมพันธ์ของสารคดีกับความจริงว่า ถูกประกอบสร้างขึ้นมา ซึ่งภาพยนตร์มีขอบเขตของความเป็นสื่อมวลชนในการแพร่กระจายและสะท้อนปรากฏการณ์ในรูปแบบที่สามารถตีแผ่ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ถึงแม้ว่าภาพที่ปรากฏในภาพยนตร์อาจจะมีใช้ความเป็นจริงทั้งหมดแต่สุดท้ายสิ่งที่ภาพยนตร์ต้องการสื่อสารก็คือแก่นหลักในการนำเสนอที่ให้เกิดผลบางอย่างที่สำคัญ โดยเฉพาะในส่วนของผู้วิจัยเองที่จบการศึกษาด้านวิชาภาพยนตร์และวิทัศน์และปัจจุบันทำงานตำแหน่งงานนักประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักงานจัดการประชุมชน สังกัดกรมป่าไม้ โดยทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อภาพนิ่งและวิทัศน์เกี่ยวกับงานด้านประชุมชนเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การรณรงค์ให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนในแต่ละพื้นที่ป่าได้ตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้เพื่อให้ชุมชนรู้สึกหวงแหนป่าไม้ ด้วยการเฝ้าระวัง คอยป้องกัน สอดส่องผู้บุกรุกและกลุ่มนายทุนที่มีแนวโน้มบุกรุกเผาป่ามากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการให้ความรู้กับชุมชนเรื่องการดูแลรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างถูกต้องต้องตามกฎหมายเพื่อสืบทอดและส่งต่อสู่ลูกหลานในชุมชนจากรุ่นสู่รุ่นต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่าลักษณะงานที่ผู้วิจัยรับผิดชอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหาในภาพยนตร์เรื่อง The Territory ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทั้งในส่วนของวิชาการที่การศึกษาองค์ประกอบการเล่าเรื่องและการสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory จะสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อแนวทางแก่ผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับบริบทของภาพยนตร์สารคดีเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและปกป้องผืนป่าและสิ่งแวดล้อมต่อไป และประโยชน์ในเชิงวิชาชีพเพื่อนำเนื้อหาและการสื่อสารในภาพยนตร์เรื่องนี้ไปปรับใช้ในการทำงานในส่วนของการผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานกรมป่าไม้ สำนักงานจัดการประชุมชนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาการเล่าเรื่องและการสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง "The Territory"

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการเล่าเรื่องและการสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory ผู้วิจัยได้ศึกษาและทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยประกอบไปด้วย

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง ซึ่งภาพยนตร์เป็นศิลปะการแสดงประเภทหนึ่งที่มีวิธีการดำเนินเรื่องอย่างเป็นเรื่องราวและถูกถ่ายทอดผ่านภาพและเสียง ซึ่งถือได้ว่าเป็นศิลปะแขนงที่เจิดที่มีรูปแบบการเล่าเรื่องเพื่อทำให้ผู้ชมเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้น โดยการเล่าเรื่อง (Narration) จัดเป็นวิธีการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการส่งสารออกไปเพื่อให้เรื่องราวน่าสนใจและสามารถนำไปถ่ายทอดได้อย่างสมบูรณ์ (กาญจนา แก้วเทพ, 2544) โดยการเล่าเรื่องจะมีโครงสร้างและองค์ประกอบที่แน่นอนประกอบไปด้วย โครงเรื่อง (Plot) แก่นความคิด (Theme) ตัวละคร (Character) ความขัดแย้ง (Conflict) มุมมองหรือจุดยืนในการเล่าเรื่อง (Point of View) ฉาก (Setting) และสัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol) ที่คอยสนับสนุนและสามารถถ่ายทอดจินตนาการจากการเรียบเรียงถ้อยคำ และการมีเทคนิควิธีการนำเสนอความจริงที่แฝงไปด้วยความเพลิดเพลน ยังเป็นส่วนประกอบที่สามารถแสดงให้เห็นพลังอำนาจของเรื่องเล่าที่ส่งเสริมให้ภาพยนตร์เรื่องนั้นมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

2. แนวคิดสัญญาณวิทยาเป็นศาสตร์ที่สนใจศึกษาสัญญาณหรือสัญลักษณ์ (sign) ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้มีความหมาย (meaning) แทนของจริง (object) ในตัวบท (text) และบริบท (context) หนึ่งๆ ผ่านกระบวนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำกับความเป็นจริงทางภาษาวิทยา นี้ โดยนักภาษาศาสตร์ชาวสวิสเซอร์แลนด์ De Saussure เรียกว่า “กระบวนการสร้างความหมาย” หรือ “กระบวนการให้ความหมาย” (signification) จากสัญญาณในส่วนที่เป็นตัวให้ความหมาย (signifier) คือ “ภาพและเสียง” (image & sound) และส่วนที่เป็นตัวหมายถึง (signified) ซึ่งก็คือ “ภาพที่เกิดขึ้นในใจหรือในความคิด” (Concept) ของสัญญาณนั้นๆ (ศิริชัย ศิริกายะและกาญจนา แก้วเทพ, 2531)

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการติดต่อภาพยนตร์ ซึ่งการติดต่อภาพยนตร์คือการลำดับภาพจากการนำแต่ละฉากมาเรียงกันตามโครงเรื่องโดยการใช้เทคนิคการติดต่อให้ภาพและเสียงมีความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกันเพื่อให้ได้ภาพยนตร์ที่สมบูรณ์แบบมากที่สุด โดยเทคนิคการติดต่อภาพยนตร์ประกอบไปด้วย มุมกล้อง การเคลื่อนกล้อง การประกอบภาพหรือการจัดองค์ประกอบภาพและการเชื่อมต่อภาพเพื่อให้การร้อยเรียงเรื่องราวในภาพยนตร์มีศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ สุนทรียะอย่างเป็นเรื่องเป็นราวที่เหมาะสมกลมกลืนกัน

4. แนวคิดเกี่ยวกับระบบนิเวศและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต โดยนิเวศวิทยาเป็นศาสตร์ที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม โดยประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ 6 รูปแบบ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2542) ได้แก่ ภาวะการได้ประโยชน์ร่วมกัน (Protocooperation) ที่ทั้งสองฝ่ายได้ประโยชน์และอยู่แยกกันได้ ภาวะอิงอาศัยหรือภาวะเกื้อกูล (Commensalism) ที่มีฝ่ายได้ประโยชน์เพียงฝ่ายเดียว ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่เสียประโยชน์แต่อย่างใด ภาวะปรสิต (Parasitism) ระหว่างผู้ถูกอาศัย (Host) จะเป็นฝ่ายเสียประโยชน์และฝ่ายปรสิต (Parasite) จะเป็นฝ่ายได้รับประโยชน์ ภาวะการล่าเหยื่อ (Predation) เป็นความสัมพันธ์ที่ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ล่า (Predator) ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ถูกล่าหรือเหยื่อ ภาวะการแข่งขัน (Competition) ที่ต่างฝ่ายต่างแข่งขันกันเพื่อแสวงหาปัจจัยที่ต้องการในการดำรงชีพ และภาวะที่เป็นกลาง (Neutralism) เป็นภาวะที่สิ่งมีชีวิตสองชนิดที่อยู่ในบริเวณเดียวกันแต่ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย และต่างฝ่ายต่างไม่ได้รับประโยชน์และไม่เสียประโยชน์กัน

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้แนวทางทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual analysis) โดยใช้ทฤษฎีเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยใน 2 ประเด็นคือ การศึกษาการเล่าเรื่องในภาพยนตร์เรื่อง The Territory ผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเล่าเรื่องเป็นกรอบการวิเคราะห์หลักและการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อความหมาย ผู้วิจัยใช้แนวคิดภาพยนตร์สารคดี แนวคิดสัญญาณวิทยาและการสื่อความหมาย แนวคิดการติดต่อภาพยนตร์ แนวคิดภาพยนตร์และความสัมพันธ์กับสังคมและแนวคิดเกี่ยวกับระบบนิเวศและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ และผู้วิจัยใช้ตารางบันทึกการรายการ (Coding Sheet) เป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนที่ปรากฏในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่ผลิตโดย National Geographic กำกับและแสดงโดยผู้กำกับ อเล็กซ์ พริตซ์ (Alex Pritz) อำนาจการสร้างโดยดาร์เรน อาโรนอฟสกี (Darren Aronofsky) ภาพยนตร์มีความยาว 1 ชั่วโมง 23 นาที เข้าฉายครั้งแรกในเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 2022 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าและการสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกผืนป่าแอมะซอนในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory โดยวิเคราะห์ผ่านเนื้อหาภาพยนตร์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ได้ผลวิจัยสรุปเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. **โครงเรื่อง (Plot)** เป็นรูปแบบของการร้อยเรียงเรื่องราวในรูปแบบของการลำดับเหตุการณ์ผ่านการดำเนินเรื่องราวตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบเรื่อง โดยรูปแบบภาพยนตร์นี้พบการลำดับเหตุการณ์ 3 องค์ ประกอบไปด้วยองค์แรก เป็นการเปิดเรื่องด้วยการเล่าถึงความอุดมสมบูรณ์และการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลระหว่างชนเผ่าพื้นเมืองอูรูเอวเววา (Uru-eu-wau-wau) และผืนป่าแอมะซอนที่ผ่านมา ก่อนจะนำไปสู่ องค์สอง ที่ดำเนินเรื่องถึงปมปัญหาการบุกรุกผืนป่าที่เพิ่มมากขึ้นหลังจากประธานาธิบดีฌาอีร์ โบลโซนาโรขึ้นมาดำรงตำแหน่ง ทำให้หน่วยงานเดิมที่เคยรับผิดชอบต่อการบุกรุกเขตป่าสงวนพากันเพิกเฉยต่อปัญหาตามนโยบายของประธานาธิบดี จนทำให้ชนเผ่าและนักเคลื่อนไหวและสิทธิมนุษยชนต้องออกมาพิทักษ์ผืนป่าด้วยตัวเอง และจบด้วยโครงสร้าง องค์สาม ภายหลังจากการผูกปมปัญหาที่ฝ่ายผู้พิทักษ์ต้องออกมาปกป้องผืนป่าด้วยตัวเองเป็นเหตุให้เกิดการฆาตกรรมชาวเผ่าอูรูเอวเววา จนนำมาซึ่งการเคลื่อนไหวและการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการพิทักษ์รักษาผืนป่าแอมะซอนของชาวเผ่าอูรูเอวเววา

2. **แก่นความคิด (Theme)** เป็นแนวความคิดหลักในการเล่าเรื่องที่ภาพยนตร์ใช้นำเสนอเนื้อหาอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory พบแก่นความคิดที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบ ประกอบไปด้วย (1) แก่นความคิดเรื่องอุดมการณ์ (Ideology Theme) ที่ภาพยนตร์นำเสนอความขัดแย้งระหว่างสองกลุ่มคือ กลุ่มผู้บุกรุกกับแนวคิดทุนนิยมที่เชื่อว่าระบบเศรษฐกิจเน้นสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลที่มีกำไรหรือผลประโยชน์ตอบแทนเป็นแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดการลงทุนเพื่อผลิตโภคภัณฑ์ต่างๆ อย่างเสรี และกลุ่มผู้พิทักษ์กับแนวความคิดเรื่องอนุรักษ์นิยมที่เชื่อว่าเสถียรภาพทั้งทางสังคม เศรษฐกิจหรือสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นสิ่งที่ควรธำรงไว้เพื่อส่งเสริมและรักษาความสมดุลของส่วนรวม (2) แก่นความคิดเรื่องอำนาจ (Power Theme) ที่สะท้อนผ่านนโยบายการหาเสียงของประธานาธิบดีฌาอีร์เกี่ยวกับการยกเลิกกฎหมายคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์และส่งเสริมให้กลุ่มชาวเกษตรกรรุกล้ำพื้นที่ป่าเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและแหล่งทำกินจนได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งที่ส่งผลทำให้สถานการณ์การบุกรุกพื้นที่ป่าแอมะซอนในประเทศบราซิลทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นซึ่งตรงกันข้ามกับปีตาเตในฝ่ายผู้พิทักษ์ที่ได้รับเลือกเป็นผู้นำชนเผ่าอูรูเอวเววาจากการคัดเลือกโดยผู้นำอาวุโสในชนเผ่าที่ได้รับแต่งตั้งจากความพยายามของปีตาเตที่ทุ่มเทต่อการปกป้อง พิทักษ์ รักษาผืนป่าแอมะซอนด้วยศรัทธาและความห่วงใยต่อบ้านของชนเผ่าและปอดของโลกที่ต้องการธำรงวิถีถิ่นเดิมในผืนป่าให้สมบูรณ์ไว้ให้นานที่สุด (3) แก่นความคิดเรื่องหลักศีลธรรมในสังคม (Morality Theme) ที่นำเสนอหลักศีลธรรมผ่านตัวละครเนดินญาซึ่งเป็นนักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชนชาวบราซิลที่ขับเคลื่อนและร่วมปกป้องผืนป่าไปกับชาวอูรูเอวเววาและยังสนับสนุนให้ทุกคนตระหนักถึงคุณค่าของผืนป่าและปลูกจิตสำนึกที่กระตุ้นให้ทุกคนเกิดความห่วงใยและอนุรักษ์ธรรมชาติ เพราะป่าแอมะซอนถือเป็นปอดที่สำคัญที่สุดของโลก หากเกิดการแผ้วถางในผืนป่าแห่งนี้ก็จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและต่อประชาคมโลกได้ในที่สุด และ (4) แก่นความคิดเรื่องการดำรงอยู่ร่วมกัน (Symbiosis Theme) ที่นำเสนอการดำรงอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์และธรรมชาติที่มีการนำเสนอให้เห็นถึงความสำคัญและการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและเกื้อกูลซึ่งกันและกันในระบบนิเวศวิทยา ซึ่งถ้าหากมีการบุกรุกผืนป่าด้วยการแผ้วถางป่าแอมะซอนที่นับได้ว่าเป็นพื้นที่ป่าผืนหรือป่าดิบชื้นที่ใหญ่ที่สุดในโลกก็จะส่งผลกระทบมาทำลายระบบนิเวศโลกในที่สุด

3. **ตัวละคร (Character)** เป็นตัวบุคคลหรือตัวแสดงที่ถูกนำเสนอลักษณะบุคลิก พฤติกรรมและการแสดงบทบาทต่างๆ ที่เชื่อมโยงเนื้อหาและเหตุการณ์ของเรื่องให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยภาพยนตร์เรื่องนี้ พบรูปแบบของตัวละครจากการวิเคราะห์ได้เป็น 5 รูปแบบ ประกอบไปด้วย (1) การแบ่งตัวละครตามบทบาท พบตัวละคร 2 ฝ่ายได้แก่ ตัวละครฝ่ายผู้พิทักษ์และตัวละครฝ่ายผู้บุกรุกป่าแอมะซอน (2) การแบ่งตัวละครตามคุณสมบัติ พบตัวละครที่เป็นผู้กระทำหรือ (Active Character) คือฝ่ายผู้บุกรุกและตัวละครที่เป็นฝ่ายผู้ถูกกระทำ (Passive Character) คือตัวละครฝ่ายผู้พิทักษ์ (3) การแบ่งตัวละครตามโครงเรื่อง พบตัวละครบทเด่น (Protagonist)

บทเสริม (Modifier) บทศัตรู (Opponents) ตัวเร่ง (Catalyst) บทสนับสนุนศัตรู (Supporting) และบทบาทประกอบ (Lesser roles) (4) การแบ่งตัวละครตามลักษณะของการออกแบบตัวละคร พบตัวละครที่มีลักษณะแบบตายตัว (Typed Character) คือตัวละครฝ่ายผู้พิทักษ์ผืนป่าแอมะซอนและตัวละครที่เห็นได้รอบด้าน (Well-rounded Character) คือตัวละครฝ่ายผู้บุกรุก และ (5) การแบ่งตัวละครตามการเชื่อมโยงบทบาทระหว่างตัวละคร พบ 3 ลักษณะ ได้แก่ การเชื่อมโยงระหว่างบทเด่นกับบทศัตรูเป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบปฏิปักษ์กัน การเชื่อมโยงระหว่างบทเด่นกับบทเสริมเป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบเป็นมิตรกัน และการเชื่อมโยงระหว่างบทตัวเร่งและบทสนับสนุนศัตรูเป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบขัดแย้งกัน

4. ความขัดแย้ง (Conflict) เป็นส่วนของอุปสรรคที่เกิดขึ้นและคอยขัดขวางทางสำเร็จจนเป็นเหตุให้เกิดเรื่องราวและมีความจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาก็หรือการเอาชนะอุปสรรคที่เกิดขึ้นโดยภาพยนตร์เรื่องนี้พบความขัดแย้ง 4 รูปแบบ ประกอบไปด้วย (1) รูปแบบความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกันพบความขัดแย้งในลักษณะของอุดมการณ์หรือแนวความคิดของมนุษย์ที่มีมุมมองต่อการดำรงชีวิตและการอยู่รอดที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดจากความขัดแย้งระหว่างฝ่ายผู้พิทักษ์และฝ่ายผู้บุกรุกป่าแอมะซอน (2) รูปแบบความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ พบความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในลักษณะของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์เองที่สุดท้ายภาพยนตร์อย่างสะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่าจะด้วยการกระทำของมนุษย์ฝ่ายใดก็ตาม ทุกคนต่างก็ได้รับผลกระทบและต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยกันทั้งสิ้น (3) รูปแบบความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม พบความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคมในลักษณะที่ตัวละครได้รับความไม่เท่าเทียมทางสังคมปัญหาความยากจนและความเลื่อมล้ำภายในสังคมทำให้พวกเขาต้องหาทางเอาตัวรอดและหาทางมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเป็นพื้นที่ทำกิน และ (4) รูปแบบความขัดแย้งภายในใจของตัวละคร พบความขัดแย้งภายในใจของตัวละครระหว่างอุดมการณ์หรือหน้าที่และความเป็นจริงที่ต้องเผชิญปัญหา

5. มุมมองหรือจุดยืนในการเล่าเรื่อง (Point of View) เป็นส่วนที่ทำให้ผู้ชมทราบถึงภาพยนตร์ต้องการสร้างความรู้สึกและส่งผลต่ออารมณ์จากจุดยืนหรือมุมมองในการเล่าเรื่องแบบใด โดยภาพยนตร์เรื่องนี้พบมุมมองหรือจุดยืนในการเล่าเรื่อง 3 รูปแบบ ประกอบไปด้วย (1) จุดยืนในการเล่าเรื่องจากมุมมองของบุคคลที่หนึ่ง (The First - Person Narrator) ผ่านการเล่าเรื่องจากมุมมองของตัวละครโดยตรงเพื่อบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ในมุมมองของตัวเองเพื่อทำให้ผู้รับชมได้รู้ข้อเท็จจริงและรู้ถึงความรู้สึกของตัวละคร รวมถึงความใกล้ชิดกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพราะตัวละครเป็นผู้เล่าเอง (2) จุดยืนในการเล่าเรื่องจากมุมมองที่เป็นกลาง (The Objective) ผ่านการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน เช่น เป็นการนำภาพข่าวจริงมานำเสนอผ่านผู้ประกาศข่าว เป็นการนำเสนอเชิงวิพากษ์จากรายงานข่าว เป็นต้น และ (3) จุดยืนในการเล่าเรื่องจากมุมมองแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient) ผ่านการนำเสนอเนื้อหาด้วยการนำภาพถ่ายเหตุการณ์จริงหรือภาพบันทึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงมาเป็นส่วนประกอบเสริมให้ภาพยนตร์เกิดความสมจริง

6. ฉาก (Setting) เป็นส่วนส่งเสริมเรื่องราวที่ทำให้ผู้ชมทราบถึงสถานที่ (Location) และสนับสนุนให้เห็นช่วงเวลา (Time) ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยในภาพยนตร์พบฉากในการเล่าเรื่อง 2 รูปแบบ ประกอบไปด้วย (1) ฉากที่นำเสนอส่วนของสถานที่ (Location) โดยแบ่งจากสถานที่ออกเป็นสองส่วนตามชื่อภาพยนตร์ Territory ที่แปลว่า "อาณาเขต" ประกอบไปด้วยฉากพื้นที่ป่าแอมะซอนหรือพื้นที่อนุรักษ์และฉากพื้นที่นอกป่าแอมะซอนหรือพื้นที่บุกรุก และ (2) ฉากที่นำเสนอส่วนของช่วงเวลา (Time) โดยแบ่งจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับชาวเผ่าอูรูเอวาวาในประเทศบราซิล ประกอบไปด้วยฉากช่วงเวลาในอดีตของภาพเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับชาวเผ่าอูรูเอวาวา ด้วยการนำเสนอภาพวิดีโอที่เคยถูกบันทึกไว้จริงและฉากช่วงเวลาในปัจจุบันที่เกิดขึ้นจริงในประเทศบราซิล ด้วยการนำเสนอภาพรายงานข่าวจากรายการโทรทัศน์ที่เคยนำเสนอจริง

7. สัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol) เป็นสิ่งที่ใช้แทนความหมายของอีกสิ่งหนึ่งด้วย "กระบวนการสร้างความหมาย" โดยในภาพยนตร์พบสัญลักษณ์พิเศษ 2 รูปแบบ ประกอบไปด้วย

(1) สัญลักษณ์เชิงรูปธรรม แบ่งเป็นสัญลักษณ์เชิงรูปธรรมของฝ่ายผู้บุกรุก ประกอบไปด้วย 7 สัญลักษณ์ได้แก่ รถไถ เลื่อยโซยนต์ ถังน้ำมัน มอเตอร์ไซค์วิบาก ควั่น ตอตะโก และแบบแปลงที่ดิน และสัญลักษณ์เชิงรูปธรรมของฝ่ายผู้พิทักษ์ ประกอบไปด้วย 5 สัญลักษณ์ได้แก่ ไม้พาย ธนู หมวกขนนก อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ถ่ายภาพ และ (2) สัญลักษณ์เชิงนามธรรม ที่ต้องอาศัยการตีความจากความคิดเชื่อมโยงเชิงประสบการณ์ในการสื่อความหมาย ประกอบไปด้วย 7 สัญลักษณ์ได้แก่ มดงาน ผึ้งตัว ผีเสื้อ ไยแมงมุม นกแก้วมาคอว์ กบแก้วและเสื้อผ้าสีเขียวเหลืองฟ้า

2. การสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนในภาพยนตร์สารคดี The Territory

โดยในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory มาจากคำว่า Territory ที่มีความหมายว่าอาณาเขต ขอบเขตหรือการแบ่งบริเวณ ดังนั้นภาพยนตร์เรื่องนี้จึงนำเสนอการสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนผ่าน “การแบ่งเขต” หมายถึง การแบ่งแยกของคู่ความสัมพันธ์ของสองสิ่งที่เป็นคู่ขนานหรือคู่ความสัมพันธ์กันระหว่างผู้บุกรุกและผู้พิทักษ์ป่าแอมะซอน โดยพบการสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนผ่าน 3 องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย

2.1 การสื่อความหมายด้วยภาพ เป็นการใช้ภาษาภาพยนตร์ในการเล่าเรื่องประกอบการสื่อความหมายเพื่อให้เกิดอรรถรสและการสร้างอิทธิพลต่อคนดูให้มีปฏิกิริยาต่อภาพที่นำเสนอได้อย่างมีสุนทรียภาพที่เหมาะสม โดยผลการวิจัยพบการสื่อความหมายด้วยภาพ 3 รูปแบบ ประกอบไปด้วย

2.1.1 การสื่อความหมายผ่านการจัดรวมภาพ (Composition of Image) เป็นการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ในภาพโดยกำหนดจุดยืนและมุมมองของผู้ชมผ่านเทคนิคทางด้านภาพ โดยภาพยนตร์เรื่องนี้พบการจัดรวมภาพ 4 ระยะ ประกอบไปด้วย (1) ภาพระยะใกล้ (Close Up) ใช้ในการเน้นไปที่สิ่งที่ต้องการสื่อความหมายโดยตรง ได้แก่ การใช้ภาพระยะใกล้กับวัตถุและใบหน้าตัวละคร (2) ภาพระยะปานกลาง (Medium Shot) ใช้ในการถ่ายแบบครึ่งตัวเพื่อให้ผู้ชมได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครกับอากัปกริยาหรือวัจนภาษาของตัวละคร (3) ภาพระยะไกล (Long Shot) ใช้ในการถ่ายแบบเต็มตัวเพื่อให้ผู้ชมได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครกับสภาพแวดล้อม และ (4) ถ่ายภาพระยะไกลมาก (Extreme Long Shot) ใช้ในการถ่ายมุมกว้างเพื่อให้ผู้ชมได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ

2.1.2 การสื่อความหมายผ่านการเคลื่อนไหวของกล้อง (Camera Movement) เป็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงมุมมองกล้องและการเปลี่ยนขนาดภาพโดยไม่ต้องอาศัยการตัดต่อภาพหลัง โดยภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์แนวสารคดีจึงพบการเคลื่อนกล้องแบบ Handheld หรือการบันทึกภาพด้วยการแบกกล้องไว้บนบ่ามากที่สุด ซึ่งนับว่าเป็นมุมกล้องที่ทำให้มุมมองความสมจริงมากที่สุด เช่น ในฉากที่กล้องค่อยๆ ทิลด์ (Tilting) หรือการเคลื่อนกล้องในแนวตั้งหรือแนวดิ่งขึ้นมาจากภาพมดงานแล้วเคลื่อนกล้องตามหลังเด็กน้อยที่กำลังวิ่งเล่นในป่าแอมะซอนที่ให้ความรู้สึกเหมือนวิ่งตามเด็กไปจริงๆ เป็นต้น

2.1.3 การสื่อความหมายผ่านการตัดต่อภาพ (Editing) เป็นการนำเอาภาพแต่ละช็อตมาเชื่อมต่อกันด้วยเทคนิคการเรียบเรียงช็อตตามลำดับการเล่าเรื่องและการสร้างสัจจะของภาพยนตร์ให้เอื้อต่อการสื่อสารอารมณ์และนำเสนอเนื้อหา โดยภาพยนตร์พบการตัดต่อภาพ 3 ลักษณะ ประกอบไปด้วย (1) การตัดต่อแบบต่อเนื่อง (Continuity Cutting) ที่พบมากที่สุดในการนำเสนอภาพเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งอย่างเป็นเหตุและผลเชื่อมโยงกัน (2) การตัดต่อแบบสลับไปมา (Cross Cutting) พบรองลงมาในการตัดสลับไปมาระหว่างสองเส้นเรื่องเพื่อเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ ที่ขัดแย้งกันให้เห็นอย่างชัดเจน และ (3) การตัดต่อแบบมอนтаж (Montage) พบน้อยที่สุดในการนำเสนอภาพแบบประมวลผลเพื่อสรุปเหตุการณ์และสร้างความคิดรวบยอดได้ทั้งหมดในระยะเวลาอันสั้น

2.2 การสื่อความหมายด้วยเสียง (Sound) เป็นการใชเสียงประกอบในภาพยนตร์เพื่อให้เกิดอรรถรสและเกิดความรู้สึกหรืออารมณ์คล้ายตามเหตุการณ์ที่ต้องการสื่อความหมายถึงการบุกรุกป่าแอมะซอน โดยพบการใช้เสียงในการสื่อความหมาย 3 รูปแบบ ประกอบไปด้วย

2.2.1 การสื่อความหมายด้วยเสียงที่มาจากธรรมชาติ มีลักษณะเป็นการใช้เสียงธรรมชาติ หรือเสียงจริงที่มาจากแหล่งกำเนิดเสียงในฉาก (Local Sound) พบ 2 รูปแบบ ประกอบไปด้วย (1) เสียงที่มาจากธรรมชาติในฝ่ายของผู้พิทักษ์ เป็นการใช้เสียงเพื่อสื่อความหมายถึงความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Mutualism +/+) ได้แก่ การใช้เสียงธรรมชาติและการใช้เสียงบรรยายภาพจริง และ (2) เสียงที่มาจากธรรมชาติในฝ่ายของผู้บุกรุก เป็นการใช้เสียงเพื่อสื่อความหมายถึงความสัมพันธ์เชิงลบหรือภาวะปรสิต (Parasitism +/-) ที่มีความสัมพันธ์แบบที่ผู้ถูกอาศัย (Host) จะเป็นฝ่ายเสียประโยชน์ ส่วนผู้ที่ไปอาศัยคือพวกปรสิต (Parasitism) จะเป็นฝ่ายได้รับประโยชน์ ได้แก่ การใช้เสียงแบบปรสิตภายใน (Endoparasite) ที่สื่อความหมายถึงการบุกรุกทำลายป่าแอมะซอน เช่น เสียงไฟไหม้ป่าและการใช้เสียงปรสิตภายนอก (Ectoparasite) จากเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐที่เพิกเฉยและปฏิเสธหน้าที่ปกป้องพิทักษ์ป่าแอมะซอน

2.2.2 การสื่อความหมายด้วยเสียงที่มาจากสิ่งประดิษฐ์ของมนุษย์ มีลักษณะเป็นเสียงที่เกิดขึ้นจากอุปกรณ์เครื่องไม้เครื่องมือหรือสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยผลการวิจัยพบ 2 รูปแบบ ประกอบไปด้วย (1) การใช้เสียงสิ่งประดิษฐ์แบบรูปธรรมเพื่อสื่อความหมายถึงการบุกรุกป่าแอมะซอน โดยแบ่งเป็น (ก) เสียงจากฝ่ายผู้บุกรุก ได้แก่ เสียงสิ่งประดิษฐ์ที่ใช้ในการบุกรุกทำลายป่า เช่น เสียงเลื่อยโซยนต์และเสียงประกอบที่ใช้ในการบุกรุกป่า (Artificial Sound) เช่น เสียงเอฟเฟกต์แทนจังหวะเดินของหัวใจ และ (ข) เสียงจากฝ่ายผู้พิทักษ์ ได้แก่ เสียงสิ่งประดิษฐ์ที่ใช้ในการพิทักษ์ป่า เช่น เสียงใบพัดของโดรนขณะบินตรวจตราและเสียงประกอบที่ใช้ในการพิทักษ์ป่า เช่น เสียงบทเพลงเพื่อชีวิตที่มีเนื้อหาสะท้อนปัญหาป่าไม้ถูกทำลาย และ (2) การใช้เสียงสิ่งประดิษฐ์แบบนามธรรมเพื่อสื่อความหมายถึงการบุกรุกป่าแอมะซอน พบ 2 รูปแบบ ประกอบด้วย (ก) การใช้เสียงสิ่งประดิษฐ์เพื่อสื่อความหมายถึงความสัมพันธ์แบบภาวะต่อสู้ (Competition -/-) ที่ต่างฝ่ายต่างเสียประโยชน์ด้วยกันทั้งคู่ ประกอบไปด้วย เสียงจากฝ่ายผู้บุกรุกที่เสียประโยชน์ เช่น เสียงไฟเผาอุปกรณ์ทำลายป่าจนหมดสิ้นจากการจุดไฟเผาทำลายโดยกลุ่มผู้พิทักษ์ และเสียงจากฝ่ายผู้พิทักษ์ที่เสียประโยชน์ เช่น เสียงไฟเผาทำลายป่าจนหมดไหม้จากการจุดไฟเผาทำลายโดยกลุ่มผู้บุกรุก และ (ข) การใช้เสียงสิ่งประดิษฐ์เพื่อสื่อความหมายถึงความสัมพันธ์แบบภาวะการล่าเหยื่อ (Competition +/-) ที่ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ล่า (Predation +/-) จะได้ประโยชน์และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ถูกล่าจะเสียประโยชน์ ประกอบไปด้วย เสียงสิ่งประดิษฐ์ที่ฝ่ายผู้บุกรุกเป็นผู้ล่าและผู้พิทักษ์เสียประโยชน์ เช่น เสียงรถไถและเลื่อยยนต์ที่ใช้ในการบุกรุกและไล่พื้นที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้พิทักษ์ เป็นต้น และเสียงจากสิ่งประดิษฐ์ที่ฝ่ายผู้พิทักษ์เป็นผู้ล่าและผู้บุกรุกเสียประโยชน์ เช่น เสียงโดรนบินที่ใช้ในการตรวจตราและจับกุมกลุ่มผู้บุกรุก เป็นต้น

2.2.3. การสื่อความหมายด้วยเสียงบรรยาย มีลักษณะเป็นเสียงที่มาจากคำพูดหรือการบรรยายของคนเพื่อใช้ในการสื่อความหมายถึงความสัมพันธ์แบบภาวะเป็นกลาง (Neutralism) ที่ได้ประโยชน์ร่วมกัน (Protocooperation +/+) และเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ที่สามารถแยกกันอยู่ได้มี 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) เสียงบรรยายจากการรายงานข่าวหรือเสียงบรรยายจากพิธีกรดำเนินรายการข่าว (2) เสียงบรรยายจากวิดีโอที่ถูกบันทึกไว้จากเหตุการณ์จริง และ (3) เสียงบรรยายจากการบทเพลงที่ปรากฏในภาพยนตร์ ซึ่งเป็นเสียงเพลงของศิลปินจริงที่ขับร้องและแต่งทำนองเพลงในเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและรณรงค์ปกป้องผืนป่าแอมะซอน

2.3 การสื่อความหมายด้วยสัญญาณหรือสัญลักษณ์ (sign) เป็นการให้ความหมายแฝงในสัญลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอน ด้วยการวิเคราะห์แบบ Paradigmatic หรือการวิเคราะห์ด้วบทจากความตรงกันข้าม (Opposition) ที่ซ่อนอยู่ในตัวบทและก่อให้เกิดความหมายขึ้นในเนื้อหาหรือโครงสร้างการเล่าเรื่องในองค์แรก องค์สองและองค์สาม โดยผลการวิจัยพบ 3 คู่ตรงข้าม ประกอบไปด้วย

2.3.1 การเบียดเบียนและการอิงอาศัย ที่ปรากฏในเนื้อหาขององค์แรกของภาพยนตร์ที่มีการปูพื้นฐานของเรื่องราวและการวางเงื่อนไขที่นำไปสู่ความเกี่ยวพันไปถึงเหตุการณ์ในตอนต่อไป โดยผลการวิจัยพบการสื่อความหมายเชิงคู่ตรงข้ามระหว่าง (1) “การเบียดเบียน” ของกลุ่มผู้บุกรุกในความสัมพันธ์แบบ “ภาวะปรสิต (Parasitism)” และ (2) “การอิงอาศัย” ของกลุ่มผู้พิทักษ์ในความสัมพันธ์แบบ “ภาวะปรสิตและภาวะพึ่งพา”

2.3.2 นโยบายและปริมปราคติ ที่ปรากฏในเนื้อหาของสองของภาพยนตร์ที่มีการสร้างปมปัญหาต่างๆ ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยผลการวิจัยพบการสื่อความหมายเชิงคู่ตรงข้ามระหว่าง (1) “นโยบาย” จากการหาเสียงเพื่อหวังผลทางเศรษฐกิจเป็นหลักและนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเป็นรอง จึงเป็นการสื่อความหมายถึง “แนวคิดทุนนิยม” และ (2) “ปริมปราคติ” จากเรื่องเล่าของบรรพชนที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นเพื่อปลูกฝังให้ลูกหลานรักและหวงแหนผืนป่าและปกป้องการทำลายธรรมชาติรวมถึงสรรพสัตว์ทั้งหลาย จึงเป็นการสื่อความหมายถึง “แนวคิดอนุรักษ์นิยม”

2.3.3 อาวุธและเทคโนโลยี ที่ปรากฏในเนื้อหาของสามของภาพยนตร์ที่มีการคลี่คลายปัญหาต่างๆ ให้นำไปสู่จุดจบของเรื่อง โดยผลการวิจัยพบการสื่อความหมายเชิงคู่ตรงข้ามระหว่าง (1) การใช้ “อาวุธ” ในการแผ้วถางและเผาป่าจากกลุ่มผู้บุกรุกเพื่อสื่อความหมายถึง “การเปลี่ยนรูป” ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบุกรุกทำลายป่าแอมะซอน และ (2) การใช้ “เทคโนโลยี” ในการตรวจตราและนำเสนอข่าวการทำลายป่าจากกลุ่มผู้พิทักษ์เพื่อสื่อความหมายถึง “การปรับตัว” ของกลุ่มผู้พิทักษ์เพื่อการธำรงรักษารักษาธรรมชาติและผืนป่าแอมะซอน

อภิปรายผลการวิจัย

ในส่วนของการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยต้องการนำเสนอผลการศึกษาและนำเสนอความคิดเห็นที่สืบเนื่องมาจากการวิเคราะห์การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory ดังนี้

1. ประเด็นเกี่ยวกับการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory

จากการศึกษาและการวิเคราะห์การเล่าเรื่องในภาพยนตร์เรื่อง The Territory นี้ ซึ่งเป็นภาพยนตร์ประเภทสารคดีที่สร้างมาจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้นจึงพบการนำเสนอเนื้อหาของภาพยนตร์สารคดีด้วยการเล่าเรื่องที่มีโครงเรื่องแบบแน่นอนและถือว่าเป็น “รูปแบบ (Pattern)” ที่เริ่มต้นจากการนำเสนอเรื่องราวและบริบทของคู่ความสัมพันธ์สองฝั่งระหว่างกลุ่มผู้พิทักษ์และกลุ่มผู้บุกรุกและดำเนินเรื่องไปสู่ปมปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นแล้วจึงพัฒนาไปถึงจุดคลี่คลายปัญหา โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุปองค์ประกอบการเล่าเรื่องโดยการสร้างกรอบโครงเรื่อง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 : ภาพสรุปองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่พบในภาพยนตร์ The Territory

จากภาพที่ 1 การที่ภาพยนตร์สารคดีส่วนใหญ่มักพบว่ามี การนำเสนอโครงสร้างการเล่าเรื่องแบบแน่นอนที่มีลักษณะเป็น “รูปแบบ (Pattern)” เพราะภาพยนตร์สารคดีเป็นการนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงหรือจากประวัติของบุคคลจริง ดังนั้นการลำดับภาพหรือเรื่องราวจากจุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดจบของเรื่องจึงเป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน การดำเนินเรื่องจากอดีตไปสู่ปัจจุบัน จากยุคสมัยหนึ่งไปยังอีกยุคสมัยหนึ่ง หรือการเล่าช่วงชีวิตที่พัฒนาจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ดังนั้นการเล่าเรื่องแบบแน่นอนจึงเป็นรูปแบบของการเล่าเรื่องหรือการลำดับเหตุการณ์ที่สมจริงมากที่สุดในการนำเสนอแก่นแนวคิดและเรื่องราวหรือแง่มุมที่เป็นจริงและยังคงเป็นสิ่งจำเป็นในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ประเภทสารคดีที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

อีกทั้งลักษณะสำคัญที่โดดเด่นอีกประการหนึ่งของการเล่าเรื่องแบบภาพยนตร์สารคดีก็คือ การตัดต่อแบบมอนตาจ (Montage) หรือวิธีการตัดต่อสาระสำคัญของเหตุการณ์ การย่อเวลาและการตัดต่อเพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึกด้วยจังหวะการตัดภาพและการประกอบข้อต่อภาพที่ต่างกัน ซึ่งในภาพยนตร์เรื่องนี้มีการใช้การตัดต่อแบบมอนตาจในส่วนที่โดดเด่นที่สุดก็คือการใช้ฟุตเทจที่บันทึกไว้จากเหตุการณ์จริงของชาวเผ่าอูรูเอวเวามาผสมผสานในภาพยนตร์เพื่อให้ได้บรรยากาศและการสื่อความหมายที่ให้ความสมจริงมากที่สุด โดยผู้กำกับของเรื่องอย่าง Alex Pritz ได้กล่าวไว้ว่า “The Territory มีส่วนประกอบภาพที่นำเสนอจากภาพถ่ายต้นฉบับของผู้สร้างสรรคที่สมจริงของชาวพื้นเมืองอูรูเอวเวเวา ต่อการตัดไม้ทำลายป่าที่รุกรานเข้ามาโดยเกษตรกรและผู้ตั้งถิ่นฐานผิดกฎหมายในป่าแอมะซอนของบราซิล ดังนั้นภาพยนตร์เรื่องนี้จึงสามารถนำพาผู้ชมดำดิ่งสู่ชุมชนอูรูเอวเวเวาอย่างใกล้ชิดและการเข้าถึงอย่างไม่เคยมีมาก่อนกับเกษตรกรและผู้ตั้งถิ่นฐานที่เผาและแผ้วถางพื้นที่เขตสงวนและคุ้มครองของชนพื้นเมืองอย่างผิดกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทำบางส่วนโดยฝีมือของชาวเผ่าที่ภาพยนตร์เรื่องนี้สามารถนำฟุตเทจจริงที่บันทึกไว้นานกว่าสามปีในขณะที่ชาวเผ่าพื้นเมืองเสี่ยงชีวิตและเสียสละตัวเองเพื่อจัดตั้งทีมข่าวและหน่วยตรวจตราของตนเองโดยหวังว่าจะเปิดเผยความจริงและปกป้องผืนป่าได้ด้วยพลังที่นำมหัศจรรย์”

ต่อประเด็นดังกล่าว ความสำคัญของการตัดต่อแบบมอนตาจนี้ ได้มีผู้กำกับภาพยนตร์สารคดีและนักทฤษฎีด้านภาพยนตร์เดอซิการ์ เวอร์ตอฟ (Dziga Vertov) ได้อธิบายไว้ว่า “คุณลักษณะของการตัดต่อแบบมอนตาจเป็นคุณสมบัติที่ยิ่งใหญ่ของภาพยนตร์ประเภทนี้ เพราะนับได้ว่าเป็นศิลปะในการจัดรวมการเคลื่อนไหวที่สำคัญของวัตถุในพื้นที่หนึ่งให้เกิดความงามที่มีท่วงทำนองหนึ่งเดียว มีความกลมกลืนกันระหว่างคุณสมบัติของวัตถุดิบและจังหวะภายในของแต่ละวัตถุนั้นเอง” (ธนพล น้อยชูชื่น, 2554) ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายได้ว่า การตัดต่อแบบมอนตาจเป็นการใช้การตีความเชิงอัตวิสัยของผู้สร้างในการมุ่งเน้นคุณสมบัติที่อยู่ในวัตถุดิบหรือสิ่งที่ต้องการถ่ายให้ออกมาด้วยการตัดต่อภาพที่ไม่ต่อเนื่องและนำภาพที่ไม่เชื่อมโยงกันมาเรียงร้อยให้เกิดอารมณ์เป็นสุนทรียะและนำเสนอความคิดที่จะสะท้อนแก่นของเรื่องให้ออกมาอย่างมีศิลปะและกลมกลืนกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของภาพยนตร์ประเภทสารคดีได้อย่างดีที่สุด

2. ประเด็นการสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory

จากการศึกษาพบว่าสถานการณ์ป่าไม้ที่ผ่านมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงทศวรรษที่ 1970 นักวิชาการป่าไม้กล่าวถึงป่าไม้เขตร้อนของโลกกำลังถูกทำลายลงไปอย่างรวดเร็วและส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งมักจะเป็นประเทศที่มีโครงสร้างการเมืองแบบเผด็จการหรือกึ่งเผด็จการ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่าอำนาจในการจัดการทรัพยากรของประเทศมักจะอยู่ในมือของกลุ่มผู้ปกครองบ้านเมืองหรือกลุ่มทุนหลักของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจรัส ลีกาและคณะ (2563) ที่ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ทัศนคติความเชื่อในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของคนอีสาน ผลการวิจัยพบว่า ความเสียหายที่ก่อให้เกิดผลเสียใหญ่ ๆ 2 ด้านก็คือ 1. ป่ามักจะถูกมองว่าเป็นเพียงแหล่งผลิตไม้ซุงที่ควรถูกตัดเพื่อขายเป็นรายได้เข้าสู่ประเทศ และ 2. การจัดการป่าจะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจเด็ดขาดในการจัดการพื้นที่ป่าโดยประชาชนไม่มีสิทธิ์ใช้ประโยชน์จากผืนป่าและประชาชนมักจะตกอยู่ในสภาพของผู้บุกรุกและผู้ถูกลอบต้อนไว้ ทั้งที่ชีวิตของพวกเขาต้องพึ่งพาอาศัยป่าเช่นกันแต่ก็ต้องตกอยู่ในสภาพของผู้กระทำความผิดกฎหมายรัฐ

จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการป่าในแนวทางที่รัฐเป็นเจ้าของป่าจะก่อให้เกิดผลกระทบหรือผลเสียโดยตรงต่อระบบนิเวศของแต่ละประเทศของโลก และยังก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการกระจายผลประโยชน์จากทรัพยากรของส่วนรวมอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยที่ทำการศึกษเกี่ยวกับการเล่าเรื่องและการสื่อความหมายถึงการบุกรุกป่าแอมะซอนและทำการสรุปผลการศึกษาที่สามารถนำไปบูรณาการข้อเสนอแนวทางการพิทักษ์รักษาป่าไม้ด้วยการเปลี่ยนแปลงปรัชญาในการจัดการป่าที่มุ่งเน้นหลักสำคัญในการดำเนินการ 2 ประการด้วยกัน คือ (1) การไม่ทำลายควบคู่ไปกับ (2) การรักษาและฟื้นฟูสภาพระบบนิเวศให้ดีขึ้น ซึ่งวิธีการที่จะทำให้บรรลุหลักสำคัญในการพิทักษ์รักษาป่าก็คือ การหาทางให้ผู้คนนอกป่าหรือผู้บุกรุกกับผู้คนในป่าหรือผู้พิทักษ์ ซึ่งเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศและมักจะเป็นกลุ่มคนที่เสียเปรียบในสังคมสามารถได้รับประโยชน์จากการใช้ที่ดินและผืนป่าบนหลักการของความถูกต้องและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับธรรมชาติหรือระบบนิเวศได้มากยิ่งขึ้นโดยที่พวกเขาไม่จำเป็นต้องทำลายผืนป่าที่อยู่อาศัยของตัวเอง ซึ่งเป็นแบบแผนของการใช้ทรัพยากรที่มีป่าเป็นศูนย์กลางของการผลิตและการดำรงชีวิตของชาวบ้านหรือชาวพื้นเมืองในฐานะที่เป็นเจ้าของทรัพยากรเหล่านั้น รวมถึงความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นผู้จัดการผืนป่าหรือการจัดการ “ป่าชุมชน” หรือ Community Forestry (ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2535)

กล่าวโดยสรุปการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการบุกรุกผืนป่าที่ภาพยนตร์เรื่อง The Territory นำเสนอถือเป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญที่ช่วยแก้ปัญหา “การบุกรุกป่า” ในฐานะที่เป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของสื่อสารมวลชน อีกทั้งผู้วิจัยในฐานะนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ศึกษาประเด็นวิจัยนี้ถือเป็นสื่อกลางในการสนับสนุนให้เกิดการตระหนักรู้และการรณรงค์โดยการให้ข่าวสารเชิงป้องกันเกี่ยวกับการบุกรุกป่าอย่างยั่งยืนได้นอกจากนั้นการนำผลการวิจัยที่ได้ไปบูรณาการใช้กับหน่วยงานที่สนับสนุน “คนอยู่ร่วมกับป่า” ได้อย่างสมานฉันท์กลมกลืนกันแบบภาวะที่ต้องพึ่งพา (Mutualism) หรือภาวะการได้ประโยชน์ร่วมกัน (Protocooperation) จึงจะเป็นระบบนิเวศที่สมบูรณ์และก่อให้เกิดความสมดุลของทั้งสองฝ่าย ด้วยเหตุนี้การศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการให้ความสำคัญต่อการดำรงชีวิตร่วมกันของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญและยั่งยืน ดังนั้นภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory ที่นำเสนอภาพสะท้อนปัญหาการบุกรุกทำลายป่าจึงเป็นส่วนหนึ่งของการกระตุ้นจิตสำนึกและความคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกันและกันตลอดไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายเกี่ยวกับการบุกรุกป่าแอมะซอนในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Territory ในมิติของเนื้อหาสาร (message) เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากผู้สนใจศึกษาเพิ่มเติมในมิติของผู้รับสาร (Receiver) ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาผู้รับสารในฐานะผู้ถอดรหัสและถอดความหมายสาร จะทำให้ได้ผลการศึกษารอบทุกมิติการสื่อสารและได้ผลการศึกษาที่ครบถ้วนและรัดกุมมากยิ่งขึ้น
2. งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาองค์ประกอบการเล่าเรื่องเป็นหลัก หากมีการศึกษาในประเด็นเพิ่มเติมทั้งในส่วนของการใช้แนวคิดประพันธ์กร (Auteur Theory) เพื่อศึกษาผู้กำกับเป็นองค์ประกอบสำคัญจากเทคนิคในการผลิตภาพยนตร์ บุคลิกภาพของเส้นเรื่องที่โดดเด่นและเป้าหมายด้านการสื่อความหมายในภาพยนตร์จะทำให้สามารถค้นหารูปแบบลักษณะเฉพาะตัวในการเล่าเรื่องได้มากยิ่งขึ้น
3. งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการบุกรุกป่าและระบบนิเวศธรรมชาติที่ปรากฏในภาพยนตร์สารคดี หากผู้ที่สนใจศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับเนื้อหาในสื่อประเภทอื่นหรือภาพยนตร์ประเภทอื่นสามารถนำแนวทางที่ได้จากงานวิจัยฉบับนี้ไปประยุกต์ใช้กับงานวิจัยอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาการเล่าเรื่องในภาพยนตร์เรื่องอื่นๆ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้ในภาพยนตร์

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2544). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอดิชั่น เพรส โปรดักส์.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2542). *การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: จรัส ลีกาและคณะ. (2563). การวิเคราะห์ทัศนคติความเชื่อในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของคนอีสาน. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, (6)1, 133-149.
- ฉลาดชาย สมิทานนท์. (2535). *ความเชื่อและพิธีกรรมของชาวเขาในประเทศไทย*. ในเอกสารประกอบการสอนชุดความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย หน่วยที่ 9. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิทยา.
- ธนพล น้อยชูชื่น. (2554). ลักษณะของภาพยนตร์สารคดีที่แสดงอัตวิสัยของไมเคิล มัวร์. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 30(4), 102-119.
- ภัสสร สังข์ศร. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการของภาพยนตร์กับบริบททางสังคม. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 17(2), 116-127.
- ศิริชัย ศิริกายะและกาญจนา แก้วเทพ. (2531). *ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการสื่อสารมวลชนคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Camilo Rocha, Juliana Koch and CNN's Jaide Garcia. (2021). Deforestation in the Amazon increased by 33% in first 10 months of 2021, analysis shows. <https://edition.cnn.com/deforestation-increase-amazon-report-climate/index.html>.